

JORNADES SOBRE LA REFORMA DE LA LEGISLACIÓ BÀSICA DE PROCEDIMENT ADMINISTRATIU, UNA VEGADA TRANSCORREGUTS SIS MESOS DE L'INICI DE LA SEVA VIGÈNCIA

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL

26 D'ABRIL DE 2017

Susana Martínez Novella
Directora de Serveis Jurídics
Diputació de Barcelona

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **INTRODUCCIÓ**
- **1. SISTEMA DE RESPONSABILITAT DE LA LLEI 30/92**
  - a) *General i unitària*
  - b) *Directa i no només subsidiària*
  - c) *Objectiva (aliena al concepte de culpa o negligència)*
  - d) *Sistema Dret Públic: reparació integral*
- **1.1. Modificacions introduïdes per la Llei 4/1999**
  - a) *Responsabilitat patrimonial de l'AP, també en relacions de Dret privat*
  - b) *Impedeix exigir R Civil directa a funcionaris i autoritats*
  - c) *Imposa l'obligatòria acció de retorn contra funcionaris i autoritats*
  - d) *La gravetat s'estén també a la culpa (abans només negligència)*
- **1.2. Altres clàusules de tancament del sistema**
  - Vis atractiva de la Jurisdicció contenciosa (no civil i social)*
  - Art. 9.4 LOPJ (concurrència de subjectes privats, també via contenciosa)*
  - Única excepció: responsabilitat penal i civil derivada del delictes*

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **2. LA NOVA REGULACIÓ DE LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL SORGIDA DE LES LLEIS 39/2015 (LPAC) I 40/2015 (LRJSP)**
- **2.1 ASPECTES SUBSTANTIUS (Arts. 32 a 36 LRJSP)**
  - . *Es mantenen trets característics de la Llei 30/92*
  - . *S'amplia l'àmbit subjectiu (Entitats privades de les AAPP), **STS 22-12-2014***
  - . *El dany*
    - *Requisits: Efectiu, Avaluable, Individualitzat, Relació de causalitat*
    - *Barem: Llei 35/2015, de 22 setembre i Dictamen 3/2016 del Fiscal de Sala Coordinador de Seguretat Vial (interpretatiu per a l'aplicació del Barem)*
    - *Indemnització: Índex de Garantia de la Competitivitat (INE) i Interessos de demora, d'acord normes pressupostàries CCAA*
    - *Excepció: força major, o deure jurídic del particular de suportar-lo*
    - *L'anul·lació d'actes i disposicions administratives (ordenances i reglaments) en via administrativa o contenciosa NO pressuposa, per si mateixa, dret a indemnització*

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- . *Concurrència de responsabilitat entre varies AAPP*
  - a) *Fruit d'una actuació col·legiada: Estatuts i en defecte, solidària*
  - b) *Altres supòsits: criteri competencial, interès públic, intensitat en l'actuació, en defecte de tots aquests criteris, solidària*
  - c) *En el primer supòsit, la Incoació, Instrucció i Resolució de l'expedient, (d'acord amb els Estatuts), en defecte, a l'AP amb més finançament (15 dies d'al·legacions per a la resta)*

- **2.1.1 La responsabilitat patrimonial de l'Estat legislador (tres supòsits)**
  - a) **Responsabilitat per actes legislatius de naturalesa no expropiatòria**
    - . **S'exclouen els expropiatoris i aquells que la llei no prevegi (quantia i forma)**
    - . **L'art. 32.3 LRJSP consagra la regla general de “NO OBLIGACIÓ” d'indemnitzar, excepte que la Llei ho prevegi o siguin els dos supòsits ss.**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **b) Responsabilitat per lleis declarades inconstitucionals (art. 32.3.a) LRJSP**
  - . Antecedent (assumpte *Màquines tragaperres*)
  - . Requisits:
    1. Haver obtingut sentència ferma, en qualsevol instància contra l'actuació administrativa que va ocasionar el dany i haver al·legat la inconstitucionalitat
    2. Reparació limitada als cinc anys anteriors a la data de publicació de la St
    3. Termini d'un any, per formular reclamació, des de publicació Sentència
    4. Procediment, el mateix que contra l'AP, i contra ella, no contra Legislatiu
- **c) Responsabilitat per lleis contràries al Dret de la Unió Europea** . Construcció TJUE: St. Francovich (1991) St. Brasserie du Pêcheur (1996)
  - a) *que la norma violada tingui per objecte conferir drets als particulars*
  - b) *que la violació estigui “suficientment caracteritzada” (violació manifesta i greu del Dret de la Unió). El TJUE dona elements de clarificació.*
  - c) *existència de causalitat directa entre infracció de l'obligació de l'Estat i el dany sofert pels particulars*

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- El procediment serà el de cada país per *p. d'autonomia procedimental*, respectant el *p. d'equivalència* i *p. d'efectivitat*.
- La LRJSP “*positiviza*” en el seu art. 32.3 aquesta doctrina i estableix en el seu apartat 5, idèntics requisits als ja vistos.
- S'exigeix, a més que el particular aporti *sentència ferma desestimatòria, de qualsevol instància*, d'un recurs contra l'actuació administrativa contrària al Dret europeu, sempre que s'hagués al·legat la infracció del Dret de la UE.
- El requisit “suficientment caracteritzat” restringeix i limita els supòsits indemnitzatoris i admet cert marge de tolerància front la il·legalitat.
- La *indemnització* no serà de reparació integral, es limita a 5 anys anteriors a la Sentència i el dret per reclamar serà d'un any a partir de la publicació St.
- La reclamació es dirigirà contra l'Administració.
- Un exemple recent, **STS 350/2016** (*per aplicació del centim sanitari*) per incompliment del Dret europeu declarada pel TJUE el 27 de febrer de 2014.

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **2.1.2. La responsabilitat patrimonial durant l'execució dels contractes**
  - . La LRJSP introdueix l'apartat 9 en l'art. 32, relatiu a la matèria: *l'Administració només respon si el dany és producte d'una ordre immediata i directa o d'un vici del projecte elaborat per ella. La resta, el contractista.*
  - . El precepte transfereix l'actual ap. 2 de l'art. 214 LCSP.
  - . **SSTS de 24-4-2003 i 20-6-2006** resolen d'acord amb la literalitat del precepte.
  - . ¿Com determina el particular qui és el responsable?
  - . Art. 214.3 LCSP procediment potestatiu per dirimir-lo. **(Sentències amb disparitat de criteris)**

- 2.1.3 Responsabilitat de les autoritats i personal al servei de les AA.PP.**
  - . *Visibilitat* de l'acció de retorn, en haver-la “legalitzat”. Abans art. 21 del Reglament i ara art. 36 i 37 de la LRJSP (i no en la Llei de procediment)

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- En aplicació de l'article 78 LBRL i el 36 de la LRJSP, poden incórrer en responsabilitat patrimonial tant els funcionaris i altre personal al servei de les Administracions Públiques, com les autoritats.
- Ambdós articles, el 78 de la LBRL i 'article 36 de la LRJSP actual, distingeixen dos supòsits, segons que els danys s'haguessin produït a tercers –i hagi mediat indemnització prèvia de l'Administració- o bé que s'hagin produït a la mateixa Administració.
- El procediment aplicable és el mateix, tant si es tracta d'una *acció de repetició*, per part de l'Administració que hagi abonat els danys a tercers, com quan es tracti del *rescabament dels danys ocasionats a la mateixa entitat*,
- A) Règim jurídic aplicable a la responsabilitat exigida per la mateixa Administració a les seves autoritats i funcionaris (acció de retorn)
- Requisits subjectius
  - a) Administració pública
Art. 36, parla d'òrgan competent (Alcalde i Plenari)

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **b) Responsables**

b.1) Autoritats

- **La possibilitat d'exigir la responsabilitat s'estén també al titular de l'òrgan (art. 78.3 LBRL).**
- **Si es tractés d'un òrgan col·legiat, la responsabilitat s'estendria a *“los miembros del mismo que hubieren votado favorablemente”* (art. 78.2 LBRL). Per tant, no respondran els que no hagin assistit a la sessió, els que votessin en contra o els que s'haguessin abstingut.**

b.2) Les persones vinculades a l'Administració per una relació de serveis

- **Respondran qualsevol que sigui el tipus de relació que els vincula amb l'Administració, (administrativa o laboral) sempre que els sigui imputable el dany produït i, a més, hagin pogut incórrer en dol, culpa o negligència greus determinant del dany.**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **Requisits objectius**

- a) Requisits comuns*

- **Concurrència de “dolo, culpa o negligència graves”**
- **Criteris de l'art. 36.2:**
  - . **resultat danyós produït (proporció entre dany-activitat)**
  - . **grau de culpabilitat (no és suficient falta normal de diligència) abans “intenció”**
  - . **responsabilitat professional del personal (no juga respecte de les autoritats)**
  - . **relació amb la producció del resultat danyós, concurrència tercers, referim la imputabilitat**

- b) Pagament de la indemnització a tercers*

- . **Pagament previ a la reclamació**
- . **Possibilitat de discutir la quantia (STC 15/2016, d'1 de febrer)**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **Termini**
- **Un any (art. 67.1 LPAC per remissió de l'art. 36.4) LRJSP**
- **Còmput (2 supòsits):**
  - . **Si és acció de repetició de l'Administració, des que es va fer el pagament.**
  - . **Si és rescabament de danys a la pròpia Administració, des del moment en què s'hagués causat la lesió.**
- **B) Procediment a seguir per l'Administració per declarar la responsabilitat de les seves autoritats i funcionaris (acció de retorn)**
- **Procediment idèntic per als dos tipus de supòsits**
- **“Legalització” del procediment fins ara reglamentari i no en la LPAC sinó en la LRJSP**
- **Cinc tràmits amb vocació de mínims (sense l'informe preceptiu del Servei, art. 81 LPAC)**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **Inici per resolució de l'Alcaldia (motius, fets determinants del dany, els danys, i possible responsabilitat)**
- **Notificació interessats (per al·legacions i plantejament de proves en 15 dies)**
- **Emissió d'informes (la Llei no ho diu) i pràctica de proves en 15 dies**
- **Audiència a l'interessat, de 10 dies per al·legar.**
- **Elevació proposta de resolució en 5 dies**
- **Resolució en 5 dies:**
  - **Determinarà o no la responsabilitat**
  - **La quantitat per la que s'hagi de respondre**
  - **Posa fi a la via administrativa (art. 36.5)**
  - **Sentències sobre l'acció de retorn**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **2.2 ASPECTES PROCEDIMENTALS DE LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL**
- **1. El procediment de RP s'insereix en els tràmits i fases del p. comú, com a un *procediment especial*.**
- **2. Es produeix fenomen “*legalitzador*” dels procediments. El general es deriva a la LPAC i el de l'acció de retorn a la LRJSP.**
- **3. El “*procediment abreujat*” del Reglament 429/93, passa a la LPAC (art. 96.4): per raons d'interès públic, manca de complexitat, inequívoca relació de causalitat, valoració del dany i càlcul de la indemnització.**
- **Sempre s'inicia un procediment general, que després se suspèn i canvia a aquest.**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

Efectes de la tramitació simplificada:

a) Retallada de tràmits:

.S'ha de resoldre en 30 dies (o menys, si resten menys des que es va acordar aquesta tramitació)

.El dictamen de la Comissió Jurídica Assessora s'haurà d'emetre en 15 dies, si així ho sol·licita l'òrgan competent

b) Supressió de tràmits:

. Només hi haurà tràmit d'audiència si la resolució va a ser desfavorable

. Només si fos preceptiu se sol·licitarà informe del Servei Jurídic

.També es prescindeix de la prova, perquè els pressupostos són inequívocs

. Si el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora és contrari al fons de la proposta, l'òrgan ha de continuar amb el procediment ordinari

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **4. Quan a la Fase d'Iniciació del procediment (art. 65 i 67 LPAC)**
  - . Especial menció a que no hagi prescrit el dret a reclamar.
  - . Requisits de la sol·licitud (art. 67.2 LPAC).

- 5. Quan a la Fase d'Instrucció del procediment (art. 75 i ss)**
  - . Quantia a partir de la que sol·licitar Dictamen de la C. Jurídica Assessora 50.000 euros (art. 81)
  - . Emissió del dictamen en dos mesos (amb suspensió del procediment). La Llei 5/2005 permet allargar-ho un mes més.
  - . Abans del Dictamen, donar tràmit d'Audiència als interessats. Respectant els límits de la Llei de Transparència 19/2013:
    - . Quan pugui suposar un perjudici per a la seguretat nacional, la defensa, relacions exteriors, seguretat pública... (art. 14 Llei 19/13)
    - . El representat per les dades de caràcter personal (art. 7 LO 15/99)

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

- **6. Quan a la Fase de finalització del procediment (arts. 84 a 95 LPAC)**
  - **La resolució ha d'expressar la quantia i forma d'indemnització**
  - **S'estableix un termini de sis mesos per resoldre i notificar**
  - **Silenci negatiu (art. 91.3 LPAC)**
  - **La competència per resoldre és del president en l'àmbit local (art. 92)**

LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE L'ADMINISTRACIÓ

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ